

2025-08-27

Lidskjalf 33

Utlåtande avseende behov av att riva stommen

Sammanfattning

Jag anser att stommen i huset måste rivas.

Huvudskälet är att husets grundläggning redan innan ombyggnad är underdimensionerad. Varje ytterligare ingrepp ökar risken för allvarliga skador (ras) på huset, och är därmed även en arbetsmiljöfråga. Även källarytterväggarna är underdimensionerade då de inte förmår stå emot jordtrycket. Situationen är sådan att entreprenören inte vill fortsätta arbetet.

Som en bonus när man river huset kan planläget justeras så att gällande detaljplan kan uppfyllas.

Att inte riva huset omöjliggör en sänkning av källargolvet. Istället krävs förstärkningar som kommer att innebära att källaren i praktiken blir oanvändbar. Denna uppfattning delas av geotekniker Hans Gullström i ett utlåtande daterat 25-03-17.

När man dimensionerar hus idag räknar man med att det ska klara sig i 100 år. För varje år som går ökar den så kallade "tekniska skulden". Behovet av underhåll ökar successivt när betongen vittrar och karbonatiserar och när armeringen rostar. Med detta synsätt är stommen i praktiken uttjänt (byggt på 1930-talet), och det är inte motiverat att den ska utgöra grund för en modern inredning.

Grundläggning

Enligt gamla handlingar ska huset vara grundlagt på berg. I verkligheten står det på en blandning av sand och grus. Flera väggar saknar sulor och står direkt på marken, vilket ger påkänningar som överskrider den beräkningsmässiga kapaciteten. Det vill säga, förstärkning erfordras redan i dagsläget.

Att sänka golvet innebär ytterligare försvagning av grundläggningen under det att arbetet utförs. Om man etappvis gräver under väggen i avsikt att göra en lägre liggande grundläggning, ökar påkänningen i närliggande områden.

Källarytterväggar

Källarytterväggarna är murade med betonghålstén. Armering i liggfogar saknas. Det finns nästan inga tvärväggar i källaren som kan uppta jordtrycket. Vertikalt finns heller inga förstärkningar som kan fördela last mellan golv och källarbjälklag. Källarbjälklaget, som är ett träbjälklag, har i praktiken mycket begränsad möjlighet att fungera som en lastfördelande skiva.

Sammanfattningsvis behöver ytterväggarna förstärkas redan i dagsläget, tex med täta tvärgående väggar. Dessa skulle i sin tur behöva grundläggas, innebärandes konsekvenser som beskrivs i ovanstående stycke.

En sänkning av golvet ökar förstås påkänningarna ytterligare.

Mellanbjälklag

Mellanbjälklagen utgörs av träplank som spänner mellan ytterväggar och hjärtvägg. Mellan planken är bjälklaget utfört med så kallad byggmästarfyllning. Byggmästarfyllningens sammansättning är inte närmare analyserad (mht miljöpåverkan).

Under årens lopp har också diverse icke dokumenterade ombyggnader utförts, vilka bedöms ha påverkat hållfastheten.

Bjälklagen uppfyller inte dagens krav på ljudisolering eller svikt.

För att säkerställa ett fullgott bjälklag behöver man suga ut byggmästarfyllningen, förstärka planken samt komplettera golven med stegljudsisolerande mattor. Allt detta innebär totalt sett tjockare bjälklag, vilket bland annat blir ett bekymmer vid dörrar och trappor.

Med ny stomme

Genom att huset rivs till stomrent, försvinner uppskattningsvis 90 % av alla material. All inredning och utrustning, alla ytskikt, alla installationer, hela taket samt delar av stommen.

Genom att riva resten av stommen uppnås uppenbara fördelar, vilka beskrivits ovan.

Man får ett modernt hus med en förväntad livslängd på 100 år.

Man får ett stabilt och säkert grundlagt hus.

Man får ett hus som kan uppfylla dagens krav på energihushållning

Huset kommer att kunna följa befintligt bygglov med ett gediget materialval.

Exempelvis kommer fasaderna att putsas lika befintligt på ett underlag av tegel eller leca.

Olle Norrman

Senior konsult, byggnadskonstruktör PE